

24. 5. 2006

ID: 40679

Ležící pozůstalost

Z ustanovení § 547 občanského zákoníku vyplývá konstrukce tzv. ležící pozůstalosti, spočívající v tom, že po dobu delace (od smrti zůstavitele do přijetí dědictví povolanou osobou) se na pozůstalost hledí tak, jakoby by byla v držení zemřelého.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 2285/2003, ze dne 27.5.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobců: A) M. H., a B) A. S., zastoupených advokátem, proti žalované obci H. m. P., zastoupené advokátem, o určení vlastnictví k nemovitostem, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 21 C 278/2001, o dovolání žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. dubna 2003, č. j. 19 Co 68/2003-42, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. dubna 2003, č. j. 19 Co 68/2003-42, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobci uvedli, že jejich děd zemřel v roce 1940 a ke dni smrti vlastnil nemovitosti dále specifikované. Pozůstalostní řízení, které původně probíhalo a v němž byly přijaty dědické přihlášky tři dědiců, včetně přihlášky jejich otce, však bylo zastaveno s odůvodněním, že jmění bylo zabaveno německou státní policií. V současné době je jako vlastník nemovitostí zapsána v katastru nemovitostí žalovaná. Podle žalobců však k přechodu vlastnictví k nemovitostem na Německou říši nedošlo, proto také nemohl být ohledně nich po roce 1945 uplatněn restituční nárok a nemovitosti jsou stále nevypořádaným pozůstalostním jměním. Žalobci mají naléhavý právní zájem na určení, že jejich děd je vlastníkem nemovitostí, neboť na základě tohoto rozhodnutí lze o nich v pozůstalostním řízení rozhodnout.

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 2. dubna 2003, č. j. 19 Co 68/2003-42, potvrdil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 (dále „soud prvního stupně“) ze dne 19. srpna 2002, č. j. 21 C 278/2001-23, kterým byla zamítnuta žaloba na určení, že „zůstavitel R. H., nar. 1. 12. 1862, zemřelý 21. 1. 1940, je vlastníkem nemovitosti - pozemku parc. č. 616 - zast. plocha a domu čp. 778 na pozemku parc. č. 616 - zast. plocha, vše v k. ú. N. M., obec H. m. P., zapsaných na LV 1271 u k. ú. P.“, a rozhodnuto o nákladech řízení. Dále odvolací soud rozhodl o nákladech řízení odvolacího.

Soudy vyšly ze zjištění, že podle odevzdací listiny č. D VII-520/27-10 ze dne 3. 4. 1928 Okresního soudu civilního pro vnitřní P. bylo vloženo vlastnické právo pro R. H. ke shora uvedeným nemovitostem, zapsaným tehdy ve vložce č. 778 pozemkové knihy pro obec P. N. M. R. H. 21. 1. 1940 zemřel. Pozůstalostní řízení bylo vedeno u Okresního soudu civilního pro vnitřní Prahu pod sp. zn. D III 120/1940 a dědické přihlášky, které podali tři jeho synové F. H., S. H. a A. H., byly soudem přijaty. Dědici předložili místopřísežné seznání jmění, včetně předmětných nemovitostí, a učinili návrh na vydání odevzdací listiny. Dříve, než jim byla vydána odevzdací listina, podle které měli nabýt dědictví rovným dílem, došlo k zabavení celé pozůstalosti příkazem německé tajné policie z 28. 1. 1941 a jako vlastník nemovitostí byla v pozemkové knize zapsána Německá říše. Usnesením z 13. 5. 1941 soud dědické řízení zastavil s tím, že není žádné volné pozůstalosti jmění. Podle dalších zápisů ve vložce č. 778 pozemkové knihy byla na nemovitosti uvalena v roce 1945 národní správa, v roce 1946 poznamenáno zahájení restitučního řízení. Ve spise zn. D III 121/1940 bylo 27. 5. 1949 uvedeno, že je pozůstalost odbyta pro nedostatek jmění a v řízení bude pokračováno na zvláštní návrh dědiců po skončení restitučního řízení. V roce 1958 bylo ve vložce č. 778 pozemkové knihy pod čd. 8878 zapsáno právo vlastnické pro Čsl. stát - ONV v P. Současně byla uložena listina - sdělení uvedeného národního výboru ze 4. 7. 1956, podle kterého restituční řízení, vedené u Lidového soudu civilního v Praze pod č. 79 No 391, 597 a 598/52, bylo ukončeno zamítnutím návrhu. V roce 1960 vyšlo najevo, že zabavení majetku unikly cenné papíry a odevzdací listinou z 3. 4. 1964 byla pozůstalost, záležející z těchto cenných papírů, odevzdána bezvýjimečně na základě posledních porčení přihlášeným dědicům shora uvedeným každému z jedné třetiny. Tato listina však nebyla dědicům doručena. Jako vlastník předmětných nemovitostí je nyní v katastru nemovitostí vyznačena žalovaná na základě přechodu vlastnictví ze státu na obec podle zákona č. [172/1991](#) Sb. Usnesením Městského soudu v Praze z 31. 1. 2000, č. j. 24 Co 322/99-172, bylo jen ve výroku o nákladech řízení změněno a jinak potvrzeno usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 z 9. 9. 1999, č. j. D 43/99-158, jímž byl zamítnut návrh M. H. a A. S., kteří uvedli, že

jsou vnuky R. H. a děti F. H., na dodatečné doprojednání dědictví po R. H. a dodatečné vydání odevzdací listiny a řízení zastaveno. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že „majetek byl odňat samotným dědicům, kteří dědictví přijali, protože po podání dědické přihlášky již představovali zůstavitele. Zůstavitel byl i po své smrti fiktivním držitelem pozůstalosti, avšak pouze do doby, než bylo dědici dědictví přijato. V tomto dědickém řízení došlo tedy k odnětí majetku německou říší z tzv. ležící pozůstalosti.“ Dále Městský soud v Praze uvedl, že dědicové se mohli domáhat tohoto majetku jako oprávněné osoby v restitučním řízení podle zákona č. 128/1946 Sb., ale restituce nebyla úspěšná a že „podle o. z. o. se dědictví na rozdíl od právní úpravy platné od roku 1951 nenabývalo smrtí zůstavitele, ale až odevzdáním dědictví odevzdací listinou.“ Takto nelze odevzdat nemovitosti, které jsou již více jak šedesát let vedeny na jiné vlastníky, ohledně kterých nebyl ani uplatněn restituční nárok podle zákona č. 87/1991 Sb. a nemovitosti tak zůstaly ve vlastnictví povinné osoby. Městský soud v Praze uzavřel, že „případné spory o vlastnické právo s osobami, které nejsou účastníky řízení o dědictví, ani nelze v dědickém řízení řešit - pro tyto třetí osoby, tj. nyní zapsané vlastníky nemovitostí nejsou rozhodnutí o dědictví závazná.“ Dále byl z důvodu nedostatku pasivní legitimace rozsudkem Městského soudu v Praze z 8. 6. 2001, č. j. 18 Co 129/01-26, potvrzen rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 z 21. 11. 2000, č. j. 12 C 220/99-14, kterým byla zamítnuta žaloba M. H. a A. S. o určení vlastnictví R. H. k předmětným nemovitostem ke dni jeho smrti, směřující proti Městské části P. Odvolací soud dospěl v uvedené věci k závěru, že pasivně legitimovaná by mohla být jen obec, tj. h. m. P.

Soud prvního stupně na základě těchto zjištění dospěl k závěru, že správní řízení německé státní policie směřovalo proti dědicům R. H. a majetek proto nemohl přejít do vlastnictví Německé říše. Náprava mohla být zjednána restitucí podle zákona č. 128/1946 Sb. Oprávněné osoby měly podle tohoto zákona požádat o vrácení majetku v promlčené lhůtě tři let. Protože žalobci neprokázali, že tak učinili, přešel majetek na stát a v roce 1991 do vlastnictví žalované. Soud prvního stupně se také zabýval otázkou vydržení vlastnického práva k nemovitostem podle § 116 odst. 1 zákona č. 141/1950 Sb. a uvedl, že „nelze dovodit, že stát nevydržel neoprávněně.“ Dále soud prvního stupně uvedl, že žalobci nemají naléhavý právní zájem na žalovaném určení ve smyslu § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, když se poté, co Ústavní soud zrušil s účinností od 1. 11. 1994 v § 3 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. podmínku trvalého pobytu oprávněných osob v ČR, mohli domáhat vydání nemovitostí v restitučním řízení podle tohoto zákona.

Odvolací soud považoval sice za správný závěr soudu prvního stupně, že žalobci nemají naléhavý právní zájem na žalovaném určení, avšak z jiného důvodu. Žalobci ho spatřovali v potřebě doprojednat dědictví a v návaznosti na to i ve skutečnosti, že zápis v katastru nemovitostí neodpovídá právnímu stavu věci. Dědické řízení po R. H. však již proběhlo a bylo pravomocně skončeno zamítnutím návrhu i ohledně dodatečného vydání odevzdací listiny. Dědické řízení tak nemůže být znovu otevřeno pro překážku věci rozsouzené. Naléhavý právní zájem na žalovaném určení není dán, neboť i v případě, že by měli žalobci se žalobou úspěch, nemělo by rozhodnutí pro ně žádný praktický význam, když v dědickém řízení již bylo rozhodnuto.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali žalobci dovolání. Dovožují, že rozsudek odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam s poukazem na rozdílnost rozhodování odvolacího soudu v posuzování naléhavého právního zájmu podle § 80 písm. c) občanského soudního řádu. Jejich předchozí určovací žaloba byla zamítnuta pro nedostatek pasivní legitimace, ale o prokázání naléhavého právního zájmu neměl odvolací soud pochybnosti. Odvolací soud dospěl k závěru, že projednání dědictví po R. H. brání překážka věci rozsouzené, aniž však odkázal na příslušná ustanovení zákona, které projednání dědictví upravují. Přitom v dané věci je podle § 175k občanského soudního řádu třeba aplikovat hmotné a procesní předpisy platné ke dni jeho smrti, tedy obecný zákoník občanský z roku 1811 a nesporný patent, a zkoumat, zda zastavení řízení, protože nebylo žádného majetku, zakládalo překážku věci rozsouzené. Podle žalobců, kteří tvrdili, že je zde nově najevo vyšlé jmění, měl soud řízení o dědictví přerušit a vyzvat je k podání určovací žaloby. Proto žalobci nesouhlasí s tím, že novému projednání dědictví brání překážka věci rozsouzené. Dědické řízení lze kdykoliv znovu zahájit, pokud bude nalezeno nové jmění. Dále žalobci rozvádějí, že po smrti R. H. nedošlo k přechodu nemovitostí na Německou říši, a proto ani nepodléhaly restituci. Navrhují, aby rozsudky soudů obou stupňů byly zrušeny a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná se vyjádřila k dovolání tak, že žalobci nemají naléhavý právní zájem na žalovaném určení, neboť vlastnictví k nemovitostem přešlo na stát a žalobci se měli jejich vydání domáhat v restitučním řízení. Naléhavý právní zájem není dán také proto, že podle žalovaného určení údajný vlastník zemřel a nemůže být proto subjektem vlastnického práva. Konečně žalovaná nabyla nemovitosti ke dni 25. 5. 1991 podle zákona č. 172/1991 Sb. a vlastnické právo k nim také vydržela. I kdyby bylo žalobě vyhověno, pak by takové určení nemělo žádný vliv na skutečnost, že žalovaná je vlastníci nemovitostí. Znamenalo by to jen nutnost dalšího soudního řízení, v němž by žalobci nemohli uspět. Jinak žalovaná považuje za správné skutkové a právní závěry obou soudů a navrhuje, aby dovolání bylo odmítnuto.

Nejvyšší soud jako soud dovolací postupoval v řízení o dovolání podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve

znění novely provedené zákonem č. [30/2000](#) Sb.(dále „OSŘ“). Po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, řádně zastoupenými účastníky řízení, dále zkoumal, zda jde o dovolání přípustné.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 OSŘ).

Podmínky přípustnosti dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu upravuje ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) a c) OSŘ. Přípustnost dovolání podle § 237 odst. 1 písm. b) OSŘ v dané věci nepřipadá v úvahu, neboť rozsudek soudu prvního stupně byl prvním rozhodnutím tohoto soudu.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) OSŘ je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 OSŘ).

Dovolání je podle § 237 odst. 1 písm. c) OSŘ přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek (jiné otázky, zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění přípustnost dovolání nezakládají - srov. § 241a odst. 3 OSŘ.) a současně se musí jednat o právní otázku zásadního významu. Právním posouzením ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) OSŘ je činnost soudu, při níž aplikuje konkrétní právní normu na zjištěný skutkový stav, tedy dovozuje ze skutkového zjištění, jaká mají účastníci podle příslušného právního předpisu práva a povinnosti.

Dovolací soud považuje rozsudek odvolacího soudu za rozhodnutí zásadního významu pro řešení otázky, zda rozhodnutí soudu, jímž byl zamítnut návrh na vydání odevzdací listiny a zastaveno řízení o dědictví po zůstaviteli, zemřelém v roce 1940, vytváří překážku věci rozsouzené pro projednání pozůstalosti i pro případ, že soud určí, že zůstavitel byl ke dni své smrti vlastníkem nemovitostí jako dosud nevypořádaného pozůstalostního jmění.

Podle § 80 písm. c) OSŘ žalobou (návrhem na zahájení řízení) lze uplatnit, aby bylo rozhodnuto zejména o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, je-li na tom naléhavý právní zájem.

R. H. zemřel 21. 1. 1940, tedy za účinnosti obecného občanského zákoníku, vyhlášeného dne 1. června 1811, který byl kromě ustanovení uvedených v § 568 odst. 2 položka 1 zákona č. 141/1950 Sb., občanského zákoníku, zrušen s účinností od 1. 1. 1951. Pokud jde o hmotné právo je třeba užít na dědění po R. H. podle § 859 odst. 1 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších změn, práva platného v den smrti zůstavitele, tedy obecného občanského zákoníku z roku 1811 (dále „OOZ“).

Podle § 797 OOZ nikdo se nesmí svémocně ujmouti držby dědictví. Dědické právo se musí projednat před soudem a jím musí být provedeno odevzdání pozůstalosti, tj. převedení do právní držby.

Podle § 819 OOZ jakmile soud na základě podané dědické přihlášky uzná, kdo je po právu dědicem a jakmile jím povinnosti budou splněny, odevzdá se mu dědictví a projednání se skončí. Ostatně jest na dědici aby za účelem převodu vlastnictví k věcem nemovitým se zachoval podle § 436.

Podle § 547 OOZ dědic, jakmile dědictví přijal, představuje vzhledem k dědictví zůstavitele. V poměru k osobě třetí se pokládají oba za osobu jedinou. Dokud pozůstalost nebyla dědicem přijata, hledí se na ni, jakoby dosud byla v držbě zemřelého.

Nejvyšší soud se k otázce nabývání dědictví podle OOZ vyslovil již v rozsudku z 21. 10. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1138/96, publikovaném v příloze časopisu Soudní judikatura č. 7/1998, tak, že „podle ustanovení § 797 a § 819 OOZ se dědic stal vlastníkem dědictví teprve jeho odevzdáním na základě odevzdací listiny soudu, která jako usnesení měla charakter deklaratorní, tak i konstitutivní. Deklarovalo se v ní, že uvedený delát (osoba povoláná k dědictví) prokázala svůj dědický titul v nesporném pozůstalostním řízení u soudu vedeném podle cí. patentu z 9. 8. 1854 č. 208 ř. z., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nesporný patent“), a současně se usnesením vytvářel nový, od dosavadního odlišný právní stav, spočívající v tom, že pozůstalost přechází do právní držby dědice, který do té doby nesměl svémocně vzít dědictví v držbu. Odevzdací listina byla titulem vlastnického práva a odevzdání pozůstalosti dědici již následně k dovršení přechodu nevyžalovalo vkladu vlastnického práva do veřejných knih podle § 436 OOZ, takže dědic se stal vlastníkem věcí z dědictví ihned odevzdáním pozůstalosti, jímž se dědické řízení končilo.“ Dále

Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí uvedl, že „z ustanovení § 547 OoZ vyplývá konstrukce tzv. ležící pozůstalosti, spočívající v tom, že po dobu delace (od smrti zůstavitele do přijetí dědictví povolnou osobou) se na pozůstalost hledí tak, jakoby by byla v držení zemřelého... za nesprávný již v době účinnosti občanského zákoníku byl považován názor dovozující, že ležící pozůstalost je právnickou osobou ... odnětí majetku z tzv. ležící pozůstalosti není odnětím právnické osobě, nýbrž osobě fyzické a se zřetelem na způsob nabývání dědictví do vlastnictví je nezbytné dovodit, že za takto postiženou osobu až do odevzdání pozůstalosti je nutno považovat zůstavitele ... dokud nebylo takové rozhodnutí vydáno, pak vlastnický vztah dědice k majetku pozůstalosti nevznikl, jinými slovy nebylo-li vydáno odevzdací usnesení soudem, nekonstitoval se nový právní stav (vlastnický) k věcem patřícím do pozůstalosti ve prospěch zůstavitele.“

Podle části dvanácté hlavy první bodu 12 zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění občanský soudní řád a některé další zákony, řízení o dědictví po zůstaviteli, který zemřel před nabytím účinnosti tohoto zákona (před 1. 1. 2001), se v prvním stupni řídí dosavadními právními předpisy. Také před 1. 1. 2001 bylo v čl. II bod 2 zákona č. 263/1992, kterým byl novelizován občanský soudní řád, stanoveno, že pro řízení o dědictví po těch, kteří zemřeli před účinností tohoto zákona, užije soud dosavadních předpisů; tím není dotčeno užití § 38.

V řízení dědictví po R. H. je tedy třeba postupovat podle cí. patentu č. 208/1854 ř. z., kterým se provádí zákon o soudním řízení v nesporných právních věcech (nesporný patent), a zákona č. 100/1931 Sb. o základních ustanoveních soudního řízení nesporného.

Podle § 16 tohoto zákona neustanovuje-li zákon, že je třeba návrhu účastníků, nebo nevyplývá-li to z povahy věci samé, zahajuje soud řízení z úřední moci.

Podle § 72 nesporného patentu vyplývá-li z úmrtního zápisu, že zemřelý nezanechal jmění, vyřídí se zpráva o úmrtním listu pozůstalostním tak, že nebude pozůstalost projednána, neboť není jmění.

Podle § 179 nesporného patentu nalezne-li se po odevzdání jmění dříve neznámé, buďtež o něm dodatečně provedena potřebná úřední jednání a zejména učiněna opatření k zapravení nebo zajištění zákonných poplatků. Při tom není třeba nové dědické přihlášky a odevzdání.

V řízení o pozůstalosti po R. H. bylo poprvé rozhodnuto, že pozůstalost nebude projednána a usnesením z 13. 5. 1941, č. j. D III 121/40-65, bylo řízení zastaveno, když vzhledem k zabavení majetku nebylo volného pozůstalostního jmění. Dále 27. 5. 1949 byla pozůstalost odbyta pro nedostatek jmění s tím, že v řízení bude pokračováno na zvláštní návrh dědiců po skončení restituce. Konečně bylo usnesením Obvodního soudu z 9. 9. 1999, č. j. D 43/99-158, potvrzeného usnesením Městského soudu v Praze z 31. 1. 2000, č. j. 24 Co 322/99-172, rozhodnuto, že se řízení rovněž zastavuje, a to rovněž z důvodu, že není pozůstalostní jmění. Byť se soud v tomto řízení zabýval otázkou vlastnictví zůstavitele k předmětným nemovitostem, sám také konstatoval, že spory o vlastnictví s třetími osobami, které nejsou účastníky dědického řízení, nemůže ani řešit.

Ani posledně jmenované rozhodnutí o zastavení řízení by proto nemohlo vytvořit překážku věci rozsouzené k tomu, aby v případě, že by bylo soudem určeno, že zůstavitel byl ke dni smrti vlastníkem nemovitostí jako dosud nevypořádaného pozůstalostního jmění, bylo pozůstalostní řízení znovu zahájeno, a to ať už k návrhu dědice nebo z úřední povinnosti.

Pokud odvolací soud dospěl k závěru opačnému, z něhož pak dovodil nedostatek naléhavého právního zájmu žalobců na žalovaném určení, jde o nesprávné právní posouzení, které mělo za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

V daném případě však nelze přehlédnout, že řízení o pozůstalosti po R. H. vlastně probíhá, neboť bývalým Státním notářstvím pro P. byla dne 3. dubna 1964 vydána pod č. j. 1 D 492/64-121, odevzdací listina, kterou byla pozůstalost po R. H. vydána bezvýjimečně přihlášeným dědicům F. H., Š. H. a A. H., stejným dílem, tudíž každému jednou třetinou, s povinností zaplatit ve stejném poměru odkazy, pozůstalostní dluhy a poplatky. Bylo již také uvedeno, že tato listina nebyla dědicům doručena. Významem vydané, ale nedoručené odevzdací listiny ve vztahu k naléhavému právnímu zájmu na žalovaném určení v řízení, jehož se patrně neúčastní patrně všichni dědicové, se však dovolací soud vzhledem k vázanosti uplatněnou dovolací námitkou, nezabýval.

Bude také třeba, aby žalobci uvedli, zda žalobní petit, aby bylo určeno, že zemřelý R. H. je vlastníkem předmětných nemovitostí, byl jen „formálně nesprávný“, jak to uvedl odvolací soud, a zda navrhují jeho upřesnění nebo změnu tak, aby odpovídal žalobnímu vylíčení, případně aby soud zvážil postup podle § 43 OSŘ.

Ze shora uvedeného důvodu byl rozsudek odvolacího soudu jako nesprávný zrušen a věc byla tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 OSŘ).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)